

udbredelse. Men også af andre grunde er samfundet efter hedeselskabets opfattelse interesseret i at opretholde en beskeden statsstøtte til mergling og kalkning, idet man derigennem kan medvirke til, at kalken leveres af de bedste kvaliteter til billigst mulig pris, ligesom man gennem de kalktrangsundersøgelser, der da kræves, kan tilvejebringes sikkerhed for, at arbejdet udføres rigtigt.

Hedeselskabet gør endvidere opmærksom på, at halvdelen af det statstilskud, der ydes til merglingsarbejdet, anvendes som fragttilskud til banetransporter og således formentlig igen indtjenes af trafikbanerne, og at denne transport omtrent helt vil gå i stå, hvis tilskuddet ophæves. Den anden halvdel af tilskuddet bruges i det væsentlige til støtte for mergelselskabernes transportere.

Der er siden krigen stiftet 65 mergelselskaber fortrinsvis i Jylland og især i de jyske hedeegne. I 49 mergelselskaber er arbejdet for tiden under udførelse, og organisering af 21 nye mergelselskaber er under forberedelse.

Mergelselskaberne er stiftet under den forudsætning, at der ydes statstilskud til transporten, og der er i kontrakterne mellem selskaberne og entreprenørerne indført en bestemmelse om, at kontraktforholdet er betinget dels af en landvæsenskommissions godkendelse af planen for mergelarbejdet, dels af, at der ydes statstilskud til transporten.

Mergel- og kalktransporterne — med statsstøtte — har i finansåret 1949—50 omfattet 1 245 173 t. Hertil er udbetalt i fragttilskud 2 318 179 kr., og der er derved merglet eller kalket ca. 70 000 ha. Den samlede bekostning ved arbejdets udførelse har andraget ca. 12 mill. kr.

Hedeselskabet mener, at der ikke bør ses bort fra, at dette arbejde ligesom de øvrige grundforbedringsarbejder på afgørende måde bidrager til, at de landarbejdere, der er brug for i sommerhalvåret, ikke i endnu større udstrækning, end tilfældet er, forlader arbejdet ved landbruget.

Hedeselskabet finder det under hensyn til den foreliggende økonomiske situation rimeligt, at også de her omhandlede tilskud nedskæres, men mener, at det vil være en dårlig form for sparsommelighed at føre denne nedskæring så vidt, at den begrænser det for landbrugsproduktionen så nødvendige arbejdes omfang. Det er hedeselskabets bestemte opfattelse, at den statsstøtte, der nu i et par menneskealdre har været ydet til mergling og kalkning, har haft afgørende betydning for disse nødvendige produktive arbejders fremme, og at opretholdelse af en beskeden bevilling også vil have stor betydning fremefter. En sådan bevilling anses for en nødvendig stimulans for arbejdets opretholdelse og udvikling, og den anses ligeledes nødvendig for at sikre det faste tag, man derigennem har i kalkfabrikation og priser og gennem kalktrangsundersøgelser i arbejdets rigtige udførelse.

Med hensyn til forhøjelsen af beløbet under b. Administrationsudgifter, har hedeselskabet oplyst, at disse udgifter, der for finansåret 1950—51 var anslået til 30 000 kr., men som ved forslag til tillægsbevillingslov for 1950—51 vil blive søgt forhøjet til 40 000 kr., er nøje forbundet med omfanget af tilskud til mergeltransport og transport af jordbrugskalk. I de senere år er der sket en betydelig stigning i mergelselskabernes antal, jfr. foran, og bevillingerne er forhøjet tilsvarende, hvilket medfører forøget arbejde med beregningen og fordelingen af tilskudsbeløbene. Dette i forbindelse med lønstigninger til løs kontormedhjælp som følge af forhøjelse af reguleringstillæg og det midlertidige løntillæg har medført, at udgifterne i finansåret 1951—52 er beregnet til 37 900 kr., eller en forhøjelse på 7 900 kr. fra det foregående år, men da lønstigningerne som følge af reguleringstillæggets forhøjelse pr. 1. oktober 1950 ikke er medregnet heri, vil dette beløb muligvis ikke helt slå til.

Med henvisning til foranstående skal jeg meddele, at landbrugsministeriet efter forhandling med hedeselskabet overfor spareudvalget af 28. april 1950 har fremsat forslag om en nedsættelse af det på forslaget til finanslov for finansåret 1951—52 under § 13 A III. R. 4. optagne beløb af 2 037 900 kr. med ialt 600 000 kr.

H. HAUCH.

H. Kaare.